

Nəzərə alsaq ki, son günlərdə ölkəmizin bir çox yazarı "Yaylaq festivalı" barədə fikirlərini paylaşmış, mövzu yetərincə "çeynənib", bəlkə də bu yazı gecikmiş sayıla bilər. Möhtərəm oxucu əgər sanırsa ki, yazdıqlarım bir öncəki etirazların təkrarı olacaq, söz veririm ki, onu yazmaq üçün əlimdən gələni edəcəm.

Yazmadan önce bir xeyli düşündüm: "Əcəba ölkədə ciddi olayların ardı-arası kəsilməyən dövərdə festival incələməyin bir önəmi varmı?" Bir nəfərdən duyduğum ki, gözəllik olmasa bu həyat çox maraqsız olar. Məndən sorsanız, mədəniyyət olmasa, bu dünya heç çəkilməz, həyat həqiqətən maraqsız, sönük meşədən başqa bir şey olmaz. Odur ki, ölkəmizdə baş tutan mədəni olayları işıqlandırmaq, onlar üzərindən düşüncələrimizi paylaşmaq hər dönmə üçün keçəri və önəmlidir. Məgər aparılan hər mücadilə gec, ya tez, açıq, ya da gizli, mədəniyyət uğrunda aparılmırmı?

Gəncəyə ilk səfərim idi. Gəncəni "qızılı şəhər" və ya "potensial qızılı şəhər" adlandırmaq olar. Memarlığında qızıl kərpicdən istifadə olunmuş bu məskənin bəlkə də vizit kartlarından biri elə bu olacaqdı. Fəqət, bu cür memarlıq nümunələri nə yazıq ki, çoxluğunda tarixi binalar, abidələrdir. Onlar müasir tikililərin arasından qızarı, üzərində bir zamanlar Demokratik Respublika qurmuş Fətəli xan Xoyski, Adilxan Ziyadxanov, Sarı Ələkbər, Xudadət bəy Ələkbər oğlu Rəfi-beyli kimi şəxsiyyətlərin daşdan yonulmuş gözəl, qürurlu simaları bizlərə tamaşa edir. Bir vaxtlar bu küçələrdə onlar dolardı, böyük ümidlər, böyük arzular qurur, böyük əməllərə imza atırdılar. Bu nədənə ziyarət etdiyim Cümhuriyyət Muzeyi, onun qarşısında ucalan Aqrar Universitetinin əzəmətli binası və məşhur Xan bağı yerləşən küçə bəlkə də Gəncənin ən gözəl küçəsidir.

"Xan bağı" Gəncənin istisindən qaçaraq sığına biləcəyim ən sərni, ən sakit guşə idi (səhbət təbii sərniyədən gedir). Şəhərin az qala hər küçəsində rast gəldiyim Xan çinarları buranın daha bir simvoludur və bəlkə də əsas rəmzidir. Belə qocaman ağaclar, nə yalan deyim, ilk dəfə idi görürdüm. Xan bağına sıraya düzülmüş bu ağaclarla tamaşa etdikdə məşhur performans ustası Marina Abramoviçin ağaclarla təması xatırlıdan bir enerji dolur insanın daxilinə. Əgər Gəncəyə yolunuz düşsə, Xan bağındakı çinarlara yalnız tamaşa etməyin, onlara toxunun, sıgallayın, onlar canlıdır, qocamandır, yaşlıdır, qədimdir, müdrikdir. Lakin xan çinarları arasında basdırılmış zavalı gənc palmaları da bir kiçik nəzərlə də olsa xoşbəxt etməyi unutmayın. Xan çinarlarının əza-

Xan yaylağından Nizami Gəncəvi məqbərəsinədək

mətinə tab gətirməyən bu "yeni-yetmələr" in nə günahı?!

Müasir Gəncə Bakının kiçik bir modelinə çevrilmək istəyir - deyə bilərik. Buna ən çox can atan küçə Cavad xan küçəsidir. Burada gəzərək, özünü az ya da çox Bakının Nizami (əhali arasında "Torqov") küçəsində hiss edirsiniz. Həm də insanların ən çox gəzdirdiyi yer buradır.

İnsanların ötən günlərdə ən çox topladıqı yer isə, təbii ki, Hacıkənd ərazisində yerləşən Xan yaylağı idi. Üç gün davam edən festivalın ikinci günü orada olmaq qismətim oldu.

Hacıkəndə qədər taksilə gəlib yaylağa aparın yolda maşından düşərək piyada getməli olduğumuz döngədə "3,5 km" yazılı işarəni gördükdə daxilimdə gizlənən bütün macərəpərəst duyğularımı işə salıb yola düşdüm. Daşlı-kəsəkli yolda tək olmamağım isə məni bir qədər də ruhlandırdı. Xoşbəxtlikdən ayaqqabılarım da möhkəm idi (buna görə macərəmin sonunda da şükür etməli olacam). Yolun yarısında bizə ayrılmış avtobusu görə bilmədik səvinek, ya kəndlənək, şükür edək, ya üsyan edək. Nə cür təpki verəcəyinizi bilmədiyiniz vaxt ucadan gülün. Tabı qalmamış bu köhnə, qəm-

Bu nə gözəllikdi belə! Uzaqlarda zolaq-zolaq mavi, boz dağ zirvələri, başımızın üstündə günəş, bir dağın döşündə six meşə və o təriflərdən esən sərni meh. Və bir də... çoxlu insanlar... insanlar... insanlar... Camaatın səskiyü, uşaqların cingiltli gülüşləri arasından sezilən səssizlik...

Festival hər kəs üçün bir bayrama çevrilmişdi: at çapan balaca igidlər, dəvələr, oyunlar, bol yemək, yarmarka, kefini pozmayan alıcılar, bundan xoşbəxt və məmnun olan satıcılar. Gülümsəyin, xanımlar və bəylər, gülümsəyin.

gətirə bilmədi. Hər kəs avtomobillə doluşdu, bizim pərişan avtobusumuz isə gəlmədi. Palçıqlı enişlərdə maşın axtaran kim, çarəni itirərək 3,5 km palçıqlı yolla irəliləyən kim; qucaqlara sığınmış körpələr, başmaqları palçıqda şapıldayan nənələr, hətta ayaqqabılarını zülmətdə itirənlər. Xoşbəxtlikdən ayaqqabılarım möhkəm idi. Gəncədən Bakıya ən az iki kilo Hacıkənd "torpağı" gətirəcək qədər möhkəm.

Səhəri gün Gəncə şəhərindən bir qədər aralıda yerləşən, gün yandıran hamar, böyük asfalt yollardan keçib gedəcəyim, yaxınlaşdıqca böyüyən və tək başına ucalan polad rəngli hündür, möhkəm Nizami Gəncəvi məqbərəsinə ziyarət etdim. Bütün bu macərə dolu səfərin məqsədi bu imiş məgər. Hər şeyin başlanğıcı sonadıdır. Burada bir sən varsan, bir də tarixin böyük bir səhifəsi. Bayırıdan içəriyə sizə qaz qırmızı, sarı, yaşıl, mavi rənglərə boyanan işıq altında hasardan aşağıya doğru, o sadə qəbrə baxırsan. Həç bir hərəkətə, həç bir sözə ehtiyac yoxdur. Burada susmaq gerek.

Leyla Həmid Əhməd Xan
6 avqust 2022

Hacıkəndə qədər taksilə gəlib yaylağa aparın yolda maşından düşərək piyada getməli olduğumuz döngədə "3,5 km" yazılı işarəni gördükdə daxilimdə gizlənən bütün macərəpərəst duyğularımı işə salıb yola düşdüm. Daşlı-kəsəkli yolda tək olmamağım isə məni bir qədər də ruhlandırdı. Xoşbəxtlikdən ayaqqabılarım da möhkəm idi (buna görə macərəmin sonunda da şükür etməli olacam)...

gin, gücsüz və pərişan avtobus üzərinə gələn izdihamı görə halı daha da fənalılaşdı. Əslində, Gəncədə gördüyüm və mindiyim bütün avtobusların halı fəna idi...

Yaylağa çatdıqda bir-birinə qarışmış bütün duyğularım bu-xarlanıb yox oldu. Aman Allah!

Həç bir mədəni olayı musiqisiz təşəvvür etmək mümkün deyil. Burada yerli ifaçılarla bərabər Türkiyə, Özbəkistan, Dağıstan, Cənubi Azərbaycan və digər məmləkətlərdən qonaqlar çıxış edirdi. Konsert günbatanda,

